

Biskop i Nidaros/Nidarosen bæspa

Herborg Finnset

Side | 1

Visitas i Orkland

**Snillfjord, Agdenes, Geitstrand, Orkanger,
Orkdal, Orkland, Løkken og Meldal sokn**

Orkdal prosti

1.oktober 2025, 23.februar-1.mars 2026

«Sammen i ulikhet: Heretter heiter det vi»

Visitas-oppsummering

Innledning

Kjære alle sammen: Først vil jeg si takk! Takk for interessante samtaler og oppmuntrende møter med mennesker i mange faser av livet. Takk for tilliten og varmen vi er blitt møtt med! Og takk til alle dere som har planlagt og deltatt i alle ulike arrangementer og samtaler under visitasen i Orkland denne uka.

Menighetsrådene har valgt “Sammen i ulikhet: Heretter heiter det *vi*” som tema for visitas-uka. Det har gitt mange perspektiver underveis.

En visitas kan sammenlignes med et *speil*: vi ser oss selv, vi kan kjenne oss igjen, bli glad for det vi ser, og tenke over hva vi vil beholde og hva vi kan fornye. Formålet med visitasen er å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og synliggjøre kirkas nærvær i lokalsamfunnene.

Denne visitasen skulle egentlig vært sist høst. Da kantor Barbara Wrobel døde så uventet, ble det nødvendig å utsette det meste av visitasen. Takk til dere som har vist fleksibilitet i møte med det som skjedde i høst, og planlagt på nytt.

Vi har vært gjester hos mange disse dagene. Takk for gjestfriheten!

Frivillighet og fellesskap

Å være frivillig er å være med på noe viktig: viktig for flere enn en selv, deltaker i noe som er større enn oss selv. Ofte er det oppgaver som ingen kan klare aleine – men som fellesskapet kan gå inn i *sammen*. Noen ganger er det praktisk arbeid, andre ganger er det nærvær og menneskelig kontakt som det handler om. Det gir mening og verdi for dem som deltar og for dem som har glede av det som skjer. Frivillighet er lokalsamfunnets *gull*. Det gjør livet rikere for alle.

I menighetshuset på Fannrem holder SIMEN til: **Sammen i menigheten**. En gang i måneden sørger mange frivillige for at det blir SIMEN: et viktig møtested og fellesskap for alle som deltar. Takk for at vi fikk besøke dere! Her møtes mennesker med funksjonsvariasjoner sammen med sine ledsagere og mange frivillige til en skikkelig hyggelig kveld, med mat, samtale og musikk og fellesskap. Og vi sang: ”Hva var vel livet uten – og så kom navnet til hver enkelt, og så var svaret: Ingen ting!” SIMEN er blitt et åpent og varmt fellesskap i Orkland. Slik blir SIMEN også et bidrag til å oppfylle deltakernes rett til egen trospraksis. Vi kan tenke stort om slike menneskemøter: slik blir Den norske kirkes visjon “Mer himmel på jord” til levd liv. Takk for opplevelser som gir mening og verdi i livet!

«Sammen i ulikhet: Heretter heiter det *vi*»

Siste visitas i dette området gikk til de gamle Agdenes og Meldal kommuner, høsten 2019. Ved årsskiftet 2020 oppstod den nye Orkland kommune, som nå omfatter Snillfjord, Agdenes,

Geitastrand, Løkken, Meldal, Orkland, Orkdal og Orkanger sokn. Løkken og Meldal har nå felles menighetsråd.

En kommunesammenslåing betyr også endringer i andre sammenhenger i området som blir berørt. Kultur og tilhørighet i lokalsamfunnene skal finne fram til nye måter å være sammen og samarbeide på. Temaet for visitasen «Sammen i ulikhet: Heretter heiter det vi», berører et sentralt tema i det som nå er det nye fellesskapet dere hører til i, sammen.

Side | 3

Her er også en mulighet til å bli bedre kjent med hverandre, gjennom besøk på gudstjenester og andre arrangement.

Å ta vare på lokal egenart er viktig: her ligger en rikdom gjemt. Samtidig er det viktig å finne ut *hvordan* dere nå hører sammen, hva det betyr for dere, og hva det kan gi. Det krever ikke at alt skal være likeens: det er viktig å ta vare på eget særpreg. Men det gir nye muligheter for samarbeid og samordning der det passer, og for de ansatte å utvikle nye samarbeid. Vi trenger hverandre for at det kan bli et større *vi*.

Diakoni – kirkas omsorgsarbeid

I løpet av visitasen har jeg sett og fått oppleve mye diakoni – kirkas omsorgsarbeid. Hele visitasen startet med besøk og andakt på Meldal helsetun. Å få synge salmer, høre bibeltekster og be er godt for oss. Et godt samarbeid mellom kirka og institusjonene legger til rette for at mennesker som av helsemessige årsaker ikke selv kan oppsøke kirkelig virksomhet får praktisere sin tro. Slik ivaretas deres rett til trosutøvelse.

Vi satte også stor pris på å få være med på SIMEN-samlinga på Orkdal menighetshus, som jeg allerede har fortalt om. Å være i et livsglad fellesskap med plass for alle, på tvers av funksjonsvariasjoner gjør godt, også for biskopen.

I grendahuset på Krokstadøra fikk vi være med på Onsdagskaféen. Her spiser de vaffelkake, løser kryssord, snakker om stort og smått, og er sammen. Onsdagskaféen er et viktig tilbud for de som har mulighet for å treffes på dagtid.

Det er gledelig å høre at menighetenes diakoner er etterspurt av kommunalt ansatte. At den diakonale fagkompetansen verdsettes, forteller at det er jobbet godt med diakonien over mange år. Diakoni foregår i alle soknene, uavhengig av kirkelige stillinger. Diakoni er evangeliet i handling. Jesus spurte: «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?» Når ansatte og frivillige møter mennesker i Orkland, er det fort Jesus sitt spørsmål som gjentas: «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?» Med en slik innstilling gjør kirka en forskjell for både enkeltmennesker og lokalsamfunn.

Vi fikk også et møte med andre organisasjoner som driver omsorgsarbeid i Orkland kommune. Røde Kors og Norske Kvinners Sanitetsforening er viktige samarbeidspartnere for kirka. Sammen har de i flere år invitert til Åpen julefeiring på Bårdshaug herregård, et arrangement som vokser for hvert år. I 2025 var det nesten 100 deltakere. Det er inspirerende å se hvordan

flere organisasjoner og samarbeidsaktører sammen kan skape en suksess. Kanskje kan gode erfaringer inspirere til flere samarbeidsprosjekt. Slik er vi med og skape et varmere samfunn.

Frivillighet – limet i samfunnet

I hele visitasen har frivilligheten vært en rød tråd, eller kanskje vi heller skal kalle det et bredt, rødt bånd? Mitt inntrykk er at alle soknene og alle grendene er velsignet med mye frivillighet. Det er umulig å telle timer og umulig å sette opp et regnskap, men at det frivillige bidraget er forbilledlig stort, er det ingen tvil om. Frivillighetsfesten på Lensvik bedehus og jubileums- og frivillighetsfesten på Orkdal menighetshus bekrefter inntrykket. Det finnes mange slags frivillighet. Det er blant annet de som står i en fast tjeneste over lengre tid, det er de som tar på seg oppgaver etter behov, det er de som sitter i råd, det er de som gir penger, det er de som ber, og det er de som oppmuntrer andre. En menighet trenger alle slag frivillige medarbeidere, og de er her i Orkland. Jeg vil dere skal vite at jeg ser dere. Det er umulig å nevne alle med navn. Frivillige medarbeidere som ser hva som trengs, og tar initiativ til å gjøre noe med det, er gull. I en situasjon med krevende økonomi, er det kanskje oppløftende å minne hverandre på at den viktigste ressursen en menighet har er ikke penger, men menneskene. Og de må vi ta godt vare på.

I Ingdalen kirke fikk vi være med på en fantastisk salmekveld, med allsang og soloinnslag. Lokale krefter sang og leste dikt. Et flott eksempel på hva en kan få til sammen.

Pilegrimsleia går gjennom kommunen. Tusen takk til de som holder kirka i Meldal åpen og på andre måter tar imot pilegrimene. Vi nærmer oss Nasjonaljubileet 2030. Hvordan vil det markeres i Orkland kommune? Kanskje ligger det til rette for gode samarbeidsprosjekt mellom kirka og andre gode krefter?

Det er 11 kirker og 11 gravplasser i kommunen. Her foregår det utallige timer med dugnadsarbeid. Min forgjenger Tor Singsaas sa ofte: «I Trøndelag er tro lettere gjort enn sagt.» Å være med på dugnad er også et uttrykk for tilhørighet.

Både ordføreren og prosten har sagt det i løpet av visitasen, og nå vil jeg si det: Forskjellen på et godt og et veldig godt lokalsamfunn, er frivilligheten.

Frivilligheten er ikke bare verdifull på grunn av de oppgavene som blir gjort. Det mest verdifulle med frivilligheten er engasjementet, en positiv innstilling og ønske om å bidra. Å gjøre noe meningsfullt og gjerne sammen med andre, er godt for helsa, godt for fellesskapet og godt for menigheten.

Menighetsrådene satte ord på at det er vanskeligere å få frivillige til å binde seg til oppgaver over lang tid, og til oppgaver lang tid i forkant. Krever det at vi tenker annerledes om frivillighet? Hva skal til for at flere yngre mennesker ønsker å være frivillige i den lokale kirka?

Unge og ungdom

I Orkanger barnehage fikk vi komme på besøk til skolestarterne. Det var tydelig at pedagogene fra kirka var gamle kjente for 5-åringene: «*Vi møttes jo i Betlehem! Men da hadde du kledd deg ut.*» Femåringene hadde vært på julevandring i kirka før jul. Å leke seg gjennom juleevangeliet skapte gjenkjennelse og tilhørighet. Også i barnehagen var det god relasjon mellom kirkas ansatte og barna. «Den gylne regelen»: *Alt det du vil at andre skal gjøre mot deg, skal du gjøre mot dem*, og budskapet om å dele ble formidlet på en måte som barna lett kunne identifisere seg med. Også de ansatte i barnehagen satte ord på at de verdsetter det gode samarbeidet med kirka. Kontakten mellom barnehagene og kirka er særlig knyttet til de kristne høytidene. Før jul er det mange barn som er på julevandring i si kirke, og før påske kommer kirka gjerne på besøk i barnehagene for å fortelle om hvorfor vi feirer påske. Det er flott å se gode eksempler på samarbeid mellom kirka og barnehage.

Også skole-kirkesamarbeidet i kommunen er godt. I rapportene kan jeg lese at alle skolene tilbyr skolegudstjenester før jul.

Det gode samarbeidet med kommunens barnehager og skoler, forteller at det er høyt kunnskapsnivå og trygghet om skolenes og barnehagenes rammer og retningslinjer. Samarbeidet preges av gjensidig respekt og tillit, og ungene får lære om hvorfor vi feirer de kristne høytidene og hvordan de kan markeres i kirka.

Soul Kids på Svorkmo misjonshus samler mange barn fra 3- 9 år. Her var det full fart med sanger, rap, dans og leik en times tid. Noen av barna lurte fælt på hva biskopen hadde på seg: hadde hun bispekåpe, kanskje? Litt skuffende at hun hadde vanlig genser, men det hjalp litt på da hun tok bispekorset utenpå genseren.

Underveis i samlinga fikk den fine sparegrisen Prikken "mat": pengene som ble lagt i den blir til hjelp for barn i et land der det trengs. Etterpå var det kveldsmat.

Mange voksne følger og får med seg det som skjer, og kan være støtte om det blir litt skummelt for de minste. Takk for et sprekt og artig tilbud for barn.

Jeg har fått inntrykk av at menighetenes konfirmentarbeid drives bra. Her er det godt samarbeid mellom ansatte og mellom soknene. Det er temasamlinger etter skoletid, og konfirmentene får bli kjent med menighetenes arbeid. Noen av menighetene reiser på leir på Søvasslia, mens andre har konfirmenttur til Trondheim. Det er generelt god oppslutning om konfirmasjon. Snillfjord planlegger 500% oppslutning i antall konfirmerte: her er det endringene i kommunegrensen som gjør at ungdommer ønsker å bli konfirmert i «sin» kirke.

Møte med ansatte

Ett av de viktigste møtene i visitasen er samtalen med de ansatte. Takk for samtalen, hvor dere fortalte om deres arbeidsdager, om gleder og om utfordringer. Dette møtet er en av de viktigste

møtepunktene i alle visitaser. I en lokalmenighet blir noen medarbeidere mer synlige enn andre, - men vi trenger *alle* ansatte, og alle de funksjoner dere fyller! I hverdagen er dere alle kirkas ansikt i møte med innbyggerne. Takk for fortellingene om gode kolleger, meningsfulle oppgaver og viktige menneskemøter. Takk for trofasthet og levende engasjement i å formidle evangeliet sammen, i alt kirkelig arbeid.

Side | 6

Menighetsråd og fellesråd

Dere har åtte sokn og sju menighetsråd i Orkland: Løkken og Meldal har felles menighetsråd. Menighetsrådet har sitt mandat fra soknet, og fellesrådet fra soknene i kommunen. Menighetsrådet har ansvar for hvordan kirken er synlig i lokalsamfunnet gjennom gudstjenesteliv, undervisning, diakoni, kultur og ulike tiltak. Fellesrådet er arbeidsgiver for de lokalt ansatte, tar vare på kirkene og har administrasjon, nettverk og driftsmidler til gudstjenester, kirkelige handlinger og annen kirkelig virksomhet.

Hvert sokn har slik to sidestilte organer som arbeider i gjensidig avhengighet og respekt til soknets beste. Takk til alle som bruker tid og innsats i menighetsråd og fellesråd.

Det var fint å møte representanter for alle rådene, sammen. Det er lærerikt å høre menighetsrådene fortelle, både om det som er bra og det som kan være utfordrende. Alle menighetene har sitt særpreg, men også noe felles. Flere satte ord på ønske om å møtes på tvers av menighetene. Jeg synes dere gjerne kan vurdere om det vil være nyttig å opprette et forum på tvers soknene.

Gudstjeneste og folkekirke

Gudstjenestene er pulsslaget i menighetene, og dere har til sammen 11 kirkebygg. Hver uke er det gudstjeneste i noen av disse. Takk til ansatte og frivillige som legger ned et stort arbeid med gudstjenestene, hver søndag.

Det å høre til i kirka er viktig for mange. Det finnes mange lavmælte fortellinger om det, i tillitsfulle samtaler med den enkelte, eller når livet byr på de største gleder eller når sorga rammer oss. Å høre til i en sammenheng som er større enn oss selv, som hjelper oss å løfte blikket, og erfare *mer himmel på jord*, og at den levende Gud er nær, om vi har øvd på å sette ord på gudstro og håp, eller ikke, er betydningsfullt og trygt for mange. Den innsikten skal folkekirka ta vare på, - og ønske hverandre velkommen når vi er der.

Kommune og kirke. Samarbeid med kommunen

Den lokale kirka er tett knyttet til kommunen. Gjennom kommunal finansiering skal det komme midler til bygging, drift og vedlikehold av kirkebygg, og til bemanning som trengs til gudstjenester, kirkelige handlinger, og annen virksomhet. Staten står for den lokale prestatetjenesten gjennom bispedømmet, og gir også tilskudd til diakoni og undervisning. Hele beskrivelsen finnes i den nye Lov om tros- og livssynsamfunn fra 2021.

De siste årene har Orkland kirkelige fellesråd gått gjennom en særdeles krevende periode økonomisk. Det er gjort et stort arbeid for å bringe klarhet i situasjonen, og jeg vil berømme kirkeverge, fellesråd og kommuneledelse for et konstruktivt samarbeid i en krevende ryddeperiode. Her har alle medarbeidere vært med på en krevende prosess: De to siste årene er antall gudstjenester blitt drastisk redusert, med nærmere 30% mindre gudstjenester enn det forordnede antallet, fordi det ikke har vært økonomi i fellesrådet til åpne og oppvarmede kirker og tilstrekkelig betjening.

Alle har forståelse for at ekstraordinære forhold kan inntreffe, og at alle må bidra når det må ryddes opp, men i lengden er dette ikke holdbart. Her må man sammen se en gang til på hva det kommunale finansieringsansvaret for den lokale kirke innebærer.

Gudstjenester og tilgjengelighet

I alle sokn er det behov for gudstjenester og kirkelige handlinger. Vi har hørt om stor pågang på ønske om dåp av barn og unge. Det er svært gledelig. Kirkelig fellesråd i Orkland må ha nok ressurser til kirkelige handlinger, både dåp og gravferd. Det må være mange nok gudstjenester, og nok kapasitet til at de som ønsker dåp får det innen rimelig tid i det soknet de hører til, at de ansatte kan gjøre avtaler om kirkelige handlinger, og at noen av gudstjenestene har rom for tematisk fordypelse. Som kirke er vi avhengige av å overleve, for å overleve.

Beredskap

Den lokale kirka er en del av den veven som utgjør lokalsamfunnene. Kirkas mengdetrening og kompetanse på krisehåndtering i hverdagen er grunnlaget: Hver uke skjer det dødsfall som gjør at hverdagen bryter sammen for de som står midt i det. Her er kirka til stede, i det som blir så vanskelig når vi er midt i det, som omsorgs- og håpsbærer.

I Orkland er det godt samarbeid mellom kommunale tjenester og den lokale kirka, og det er gjort avtale rundt kirkas deltakelse i det psykososiale arbeidet. Gode planer og tett samarbeid er viktig for å få til ei så god oppfølging som mulig av de som blir rammet av ulykker eller brå død. Her bidrar den lokale kirka med sitt nærvær i det som ofte også er hele lokalsamfunnets sorg.

Den norske Kirke er et nettverk og en struktur for sivil samarbeid, til stede i absolutt hele landet, og er og vil være en viktig medspiller. Den er også et sted for kulturdeltakelse og frivillighet, og står for viktige bidrag til det vi nå omtaler som sivil motstandskraft. Den lokale kirke er et nettverk av uvurderlig verdi i en krise.

Bedriftsbesøk

En bispevisitas handler også om å bli kjent med lokalsamfunnet. Det er naturlig å møte andre bedrifter. I denne visitasuka var planen å få til to bedriftsbesøk. Først på veiene onsdag morgen gjorde det dessverre for krevende å kjøre til Vuttudal samdrift. En løsningsorientert bonde og

leder i menighetsrådet sørget for at jeg fikk gjennomført mitt første digitale bedriftsbesøk. Mens vi satt på Onsdagskafe på grendahuset, kunne jeg via Facetime på telefonen besøke bonden og kyrne på Vuttudal samdrift. Det er spennende å høre hvordan de arbeider og hvilke fordeler samdrifta gir.

Orkland kommune er preget av både jordbruk og industri. Det andre bedriftsbesøket var til Jankos i Snillfjord. I løpet av 30 år har bedriften utviklet seg fra en dreiebenk i garasjen til en suksessbedrift med over 30 mill i omsetning. Det er inspirerende å høre hvordan daglig leder er opptatt av å skape en god arbeidsplass, et godt arbeidsmiljø og er opptatt av å gjøre en forskjell i lokalsamfunnet.

Møtet med kommunen

Møtet med kommunen er sentralt i alle visitaser. Både kirke og kommune har et felles anliggende i arbeidet med å bygge trygge og gode lokalsamfunn. Vi har allerede hørt om det som skaper bekymring. Kommune-Norge har større utfordringer enn på lenge, og kommunale ansvar er alltid et spørsmål om fordeling av knappe goder. Jeg vil takke for ryddig og god samtale om saker som angår den lokale kirka. Takk for engasjement og interesse, og for mulighet til å få snakket godt sammen.

Utfordringer

Etter dager med mange møtepunkt er jeg fylt med gode inntrykk. Det er ingen tvil om at det skjer mye bra og jeg har fått oppleve engasjerte folkevalgte, frivillige og ansatte som ønsker å gjøre det beste for innbyggerne i Orkland kommune.

En visitasoppsummering inneholder også noen oppfordringer og spørsmål jeg ønsker dere skal jobbe videre med:

- Økonomi – Det er fremdeles en del igjen å arbeide med her. En økonomisk situasjon som kan sikre et tilbud og drift på forsvarlig nivå må på plass. Her er antallet forordnede gudstjenester en av flere gode målestokker.
- Med en så stor enhet som kirka i Orkland vil dere ha nytte av å ha et system for alle menighetsråd møtes for å samrå seg og planlegge sammen. Det kan være hensiktsmessig å opprette et slikt forum.
- Dere har mange frivillige som gjør et stort arbeid for fellesskapet. Hvordan kan yngre finne det meningsfullt å delta i frivillig engasjement? Kan diakonien, kirka sitt fotavtrykk, også styrkes gjennom samarbeid med andre frivillige organisasjoner?
- Kirka vår - Dette digitale verktøyet gir ansatte og folkevalgte en god oversikt. Det ligger der for dere til å bruke. Hvordan kan verktøyet *Kirka vår* i større grad brukes for en sammenhengende og systematisk menighetsutvikling?

Og til slutt: TUSEN TAKK!

En stor takk til alle jeg har møtt i løpet av visitasen, til alle som har tatt så varmt imot oss. Tusen takk til alle som, synlig eller mindre synlig, har bidratt til at dette har blitt så flott ei uke. Takk til alle som har laga mat og kaffe, dekt på og tent lysene! Jeg reiser tilbake både rikere og klokere. Takk til visitaskomiteen under ledelse av prost Dagfinn Thomassen, til kirkeverge Lars Væring Skogrand og fellesrådsleder Arnt Bjørkhaug og alle de du representerer. Takk også til avdelingsleder for kirke og samfunn Aud Kristin Saltvik Aasen i Nidaros bispedømme for godt samarbeid.

Side | 9

Prost Dagfinn vil følge opp med samtaler og besøk i løpet av det neste halve året.

Må Gud velsigne alle dere som bor og lever i menighetene i Orkland, og samarbeid og fellesskap dere imellom.

Dokumentasjon

Til visitasen er utarbeidet rapporter fra fellesrådet og menighetene. Prost Dagfinn Thomassen har gjort befaring i kirkebyggene. Tusen takk til dere alle! Rapportene gir innsikt i de lokale forholdene. De er viktige som forberedelse, og viktig for arbeidet under selve visitasen. Rapportene har vært utgangspunkt for samtalene med de ansatte, rådene og Orkland kommune. Rapportene utgjør sammen med denne oppsummeringa visitasprotokollen. Denne samlede, skriftlige dokumentasjonen vil også være underlagsmateriale for oppfølgingsarbeidet etter visitasen.